

Mennyibe került az iskolakezdés 2014-ben?

Tartalom

[Iskolai kiadások](#) 1
[Az iskolai kiadások szerkezete](#) 1
[Iskolakezdési kiadások az iskolás gyermekek száma és jövedelmi ötédek szerint](#) 2
[Iskolakezdési kiadások a szülő vagy gondviselő iskolai végzettsége és településtípus szerint](#) 3
[Összefoglalás](#) 3

Hazánkban 1 millió 20 ezer, iskolás gyermeket nevelő háztartás van, amelyekben összesen 1 millió 600 ezer iskolás gyermek él. E háztartások átlagos taglétszáma 4 fő, a bennük élő iskolába járó gyermekek átlagos száma 1,6 fő. A háztartások 56,8%-ában egy, 33,7%-ában kettő, 9,5%-ában három iskolás gyermek van.

A Központi Statisztika Hivatal *Háztartási költségvetési és életkörülmény* adatfelvétele (HKÉF) alapján megvizsgáltuk, hogy az egyes háztartásokban milyen és mekkora költségek¹ merültek fel 2014-ben az új tanév kezdetekor. Az iskolai tanulás elkezdéséhez alapvetően szükséges kiadásokon túl (tankönyv, tanszer, iskolatáska, sport- és hangszer stb.) az olyan egyéb, a tanévkezdéshez kapcsolódó járulékos költségeket is számba vettük, mint a ruha- és cipővásárlások (pl. ünneplőruha, tornaruha, tornacipő, iskolai köpeny, iskolai póló stb.), az iskolai költségek (pl. osztálypénz, kirándulás, alapítványi hozzájárulások, magántanárok és nyelvtanárok díjai stb.), illetve az étkezési költségek.

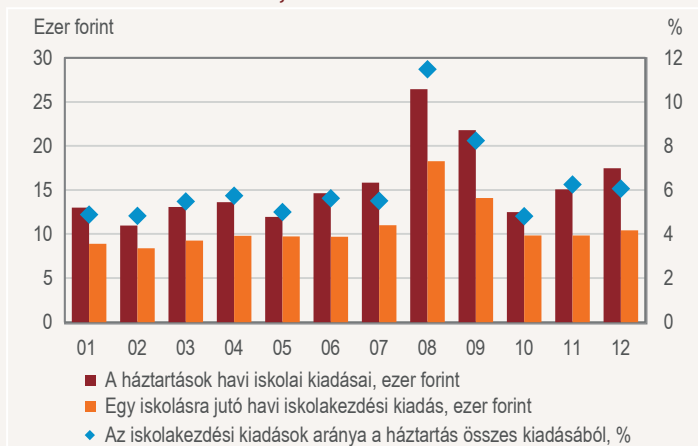
Az adatok a tényleges vásárlók körére vonatkoznak.²

Iskolai kiadások

Az iskolás gyermeket eltartó háztartások 2014-ben havonta átlagosan 15,7 ezer forintot fordítottak gyermekeik iskolával kapcsolatos költségeire, ez egy iskolába járó gyermekre havonta átlagosan 10,8 ezer forintot jelentett.

1. ábra

A háztartások havi iskolakezdési kiadásai* és arányuk a háztartás összes kiadásából, 2014

*Augusztusi és szeptemberi kiadások.

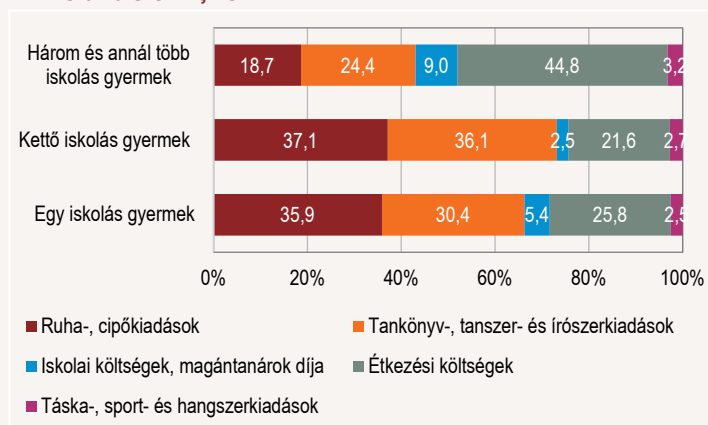
A gyermekek iskoláztatási költsége a háztartás teljes havi kiadásának 6,2%-a volt, e kiadások azonban az év során nem egyenletesen merültek fel. Az új tanév indulásával megemelkedő anyagi terhek augusztusban és szeptemberben a legnagyobbak, 2014-ben a havi átlagos iskolai költségek 1,7- és 1,4-szeresét tették ki. Az ilyen jellegű költségek aránya szintén az átlagosnál magasabb a háztartások költségvetésében: 2014. augusztusban 11,5, szeptemberben 8,2%.

Az iskolai kiadások szerkezete

A gyermekes háztartások iskolai kiadásainak összetételét jelentősen befolyásolja a háztartásban nevelt iskolás gyermekek száma, valamint a családsegítő intézkedések és szociális támogatások rendszere. Azon háztartások iskolai kiadásainak szerkezete, amelyekben három és annál több iskolás gyermek van, lényegesen eltér azokétól, amelyekben az iskolás gyermekek száma egy vagy kettő. A nagycsaládos háztartások gyermekei a tankönyvtámogatáson túl kedvezményes étkezési lehetőségben is részesülnek (mértéke többnyire 50–100% közötti), ennek ellenére e háztartások kiadásaiban magas az iskolai étkezési költségek aránya, összefüggésben a gyermekek nagyobb számával. Ennek következtében a nagycsaládos háztartások az átlagosnál kisebb összeget fordítanak iskolás gyermekeik ruházkodására.

2. ábra

Az iskolakezdési kiadások* a szerkezete az iskolás gyermekek száma szerint, 2014

*Augusztusi és szeptemberi kiadások.

Az iskolakezdéshez alapvetően szükséges tankönyv-, tanszer-, írószer-, iskolatáska-, sport- és hangszervásárlások szerkezete ugyancsak eltérő a gyermekek száma szerint (elterjedt egyes eszközök bérlése vagy ezek után járó használati díj fizetése is). A háztartások alapvető átlagos iskolai ráfordításaiban – a tankönyvtámogatások miatt – a tanszer- és az írószerköltségek nagyobb súlyt képviselnek, mint a tankönyvkiadások. Míg az egy és kettő iskolás gyermeket nevelő háztartások alapvető iskolakezdési kiadásai egyharmadát, illetve több mint egyharmadát tankönyvek vásárlására költik, addig a három és annál több iskolás gyermekkel rendelkező háztar-

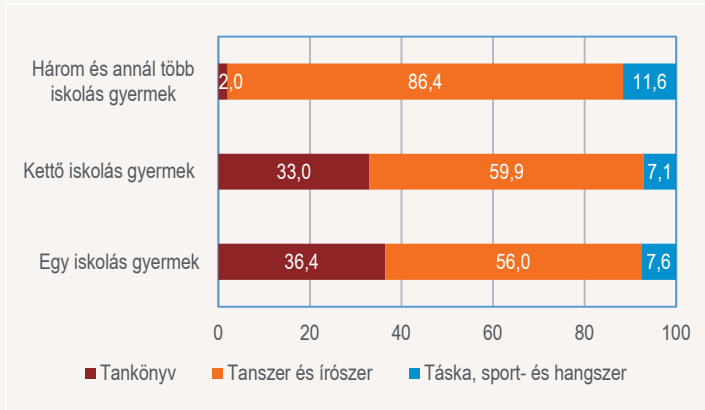
¹A lakossági fogyasztás osztályozására kialakított rendszerben (COICOP) nem szerepel minden, a gyermekek iskolába járásához köthető kiadás mérését biztosító fogyasztási tétel. Esetükben szakértői becsléssel, általában létszamarányosan (háztartás létszáma és iskolás gyermekek száma) becsültük meg az egyes kiadásokat.

²Az átlagszámítás során figyelmen kívül hagytuk azokat, akik ingyenesen jutnak hozzá az adott termékekhez, szolgáltatásokhoz.

tások csupán 2%-át. Utóbbiak ugyanis teljes körűen jutnak hozzá az ingyenes tankönyvekhez (bár néha a nyelvkönyveket meg kell vásárolniuk), míg a többiek csak részlegesen részesülnek ilyen jellegű központi vagy önkormányzati juttatásban (ami jellemzően az alsó tagozatos gyermekeket érinti).

3. ábra

A háztartások alapvető iskolakezdési kiadásainak* szerkezete az iskolás gyermekek száma szerint, 2014

*Augusztusi és szeptemberi kiadások.

Iskolakezdési kiadások az iskolás gyermekek száma és jövedelmi ötödök szerint

Az iskolás gyermekek száma alapvetően meghatározza, hogy mekkora a háztartás kiadása az iskolakezdéskor. 2014. augusztusban és szeptemberben az egy iskolába járó gyermeket nevelő háztartások költsége havi 19,2 ezer forint volt. A kettő iskolás gyermeket eltartó háztartásokat már havi 27,8 ezer forint összeg terhelte, míg a három és annál több iskolás gyermekkel rendelkező háztartások iskolai kiadása havi 35,0 ezer forintot tett ki. Az iskolakezdéshez köthető költségek e két hónapban az egy, a kettő, illetve a három és annál több iskolás gyermekkel rendelkező háztartások teljes havi kiadásának rendre 8,0, 10,8, illetve 14,3%-át érték el.

2014. augusztusban és szeptemberben a szülők iskolás gyermekenként havonta átlagosan 16,2 ezer forintot költöttek. Minél több iskolás gyermeket nevel egy háztartás, annál kevesebbet tud egy-egy gyermek iskoláztatására fordítani: 2014-ben az egygyermekesek havi 19,2 ezer, a kétgyermekesek havi 13,9 ezer, a három és annál több gyermekesek havi 9,7 ezer forintot. Minél nagyobb létszámú egy háztartás, annál kevesebbet költ minden egyes gyermekük tankönyv- és tanszer-, ruha- és cipő-, illetve táskáigényeinek kielégítésére.

Az iskolakezdéskor az egy gyermekre jutó kiadások közül – azoknál, akik vásárolnak tankönyvet – a tankönyvek költsége a legmagasabb, annak ellenére, hogy a háztartások iskolai kiadásaiból átlagosan ez kisebb arányú, mint a tanszer- és írószerek kiadások. Akik vásároltak tankönyvet, azok gyermekenként közel 13 ezer forintot fizettek érte, míg tanszerekre 5,1 ezer forintot költöttek. Akik vettek iskolás gyermeküknek ruhát vagy étkezést igényeltek, azoknál az egy gyermekre jutó ráfordítások meghaladták a 7,5 ezer forintot, és az iskolába befizetendő költségek, továbbá a magántanárok díja is közel 6,5 ezer forint volt.

Az őszi tanévkezdési kiadások jelentős része nem elhalasztható. Az összesített iskolakezdési – augusztusi és szeptemberi – kiadások a gyermekek számától függetlenül 2014-ben mindegyik háztartástípusban 1,5-szer nagyobbak voltak a havi átlagos iskolai költségeiknél. Szinte minden kiadási tétel esetében az augusztusi és szeptemberi költségek meghaladják az év többi hónapjának kiadásait (bár van néhány kivétel, pl. a nagycsaládosok ruházatközlési költségei). Az iskolaév kezdetén vásárolják meg a szülők tankönyveken túl a tanszereket és az írószereket, ezért az összes iskolakezdési kiadások között ezek a tételek 2014-ben kétszer nagyobbak voltak augusztusban és szeptemberben, mint az ezekre jutó havi átlagos kiadások.

³ Az átlagszámítás során figyelmen kívül hagytuk azokat, akik ingyenesen jutnak hozzá az adott termékekhez, szolgáltatásokhoz.

1. tábla

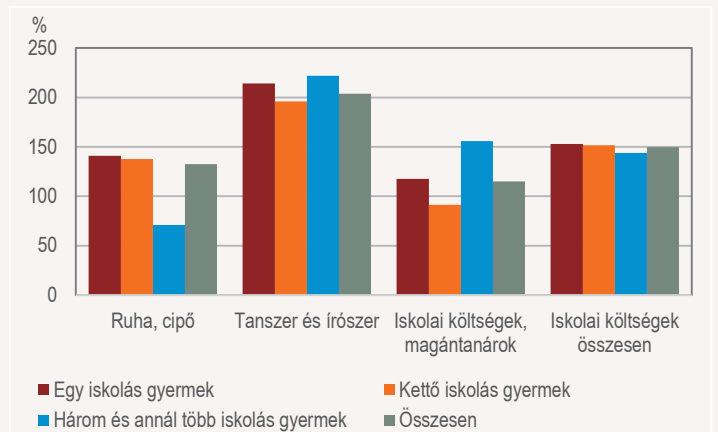
Az egy iskolásra jutó iskolakezdési havi kiadások* és ezek az átlagos havi kiadás százalékában, 2014

Kiadási tételek	Egy iskolásra jutó kiadás összesen, forint	Egy	Kettő	Három és annál több	Egy iskolásra jutó kiadás összesen, %
Ruha, cipő	7 541	125,2	86,1	34,6	100,0
Tankönyv	12 687	117,0	80,6	39,4	100,0
Tanszer és írószer	5 125	114,7	94,5	60,1	100,0
Iskolai költségek, magántanárok	6 454	139,5	51,3	78,1	100,0
Étkezési költségek	7 640	115,7	81,8	82,4	100,0
Táska	3 381	115,7	124,2	40,4	100,0
Sportszer és hangszer	2 294	117,1	81,4	34,7	100,0

*Augusztusi és szeptemberi kiadások azoknál, akik vásároltak ilyen tételeket.

4. ábra

Az egy iskolásra jutó iskolakezdési kiadások* az átlagos iskolai kiadások** százalékában, 2014

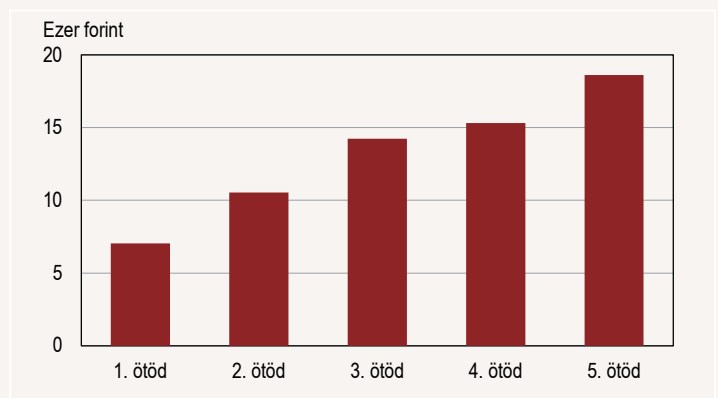

*Augusztusi és szeptemberi kiadások.

**Az iskolás gyermeket nevelő háztartásokban.

5. ábra

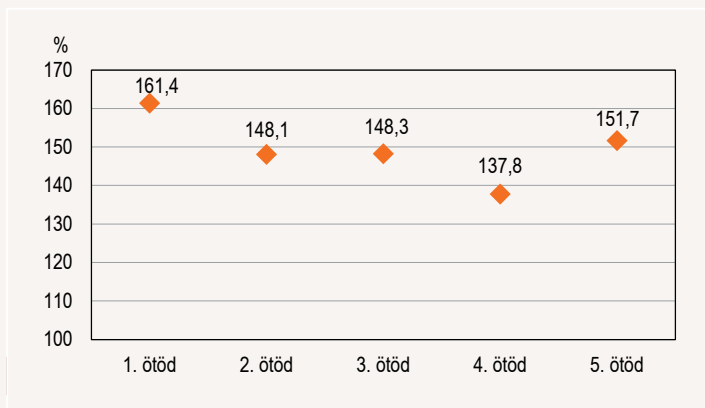
Az egy iskolás gyermekre jutó havi iskolakezdési kiadások* jövedelmi ötödök szerint, 2014

*Augusztusi és szeptemberi kiadások.

6. ábra

Az egy iskolás gyermekre jutó havi iskolakezdési kiadások* a havi iskolai átlagos kiadások százalékában, jövedelmi ötödök szerint, 2014**

*Augusztusi és szeptemberi kiadások.
**Az iskolás gyermeket nevelő háztartásokban.

A háztartások jövedelmi helyzete és az egy iskolás gyermekre jutó tanévközi kiadásai között szoros a kapcsolat. Az alsó ötödökben több iskolás gyermeket nevelnek: az első jövedelmi ötödben átlagosan 1,8, a másodikban 1,6, a legfelső három ötödben átlagosan 1,4 főt, az egy iskolás gyermekre jutó ráfordítások a jövedelem növekedésével párhuzamosan nőnek. Az iskolaév indulása viszonylag nagymértékben megterheli a nehéz anyagi helyzetű háztartásokat: gyermekenkénti kiadásai augusztusban és szeptemberben jelentős mértékben kiemelkednek az átlagos havi iskolai kiadások közül.

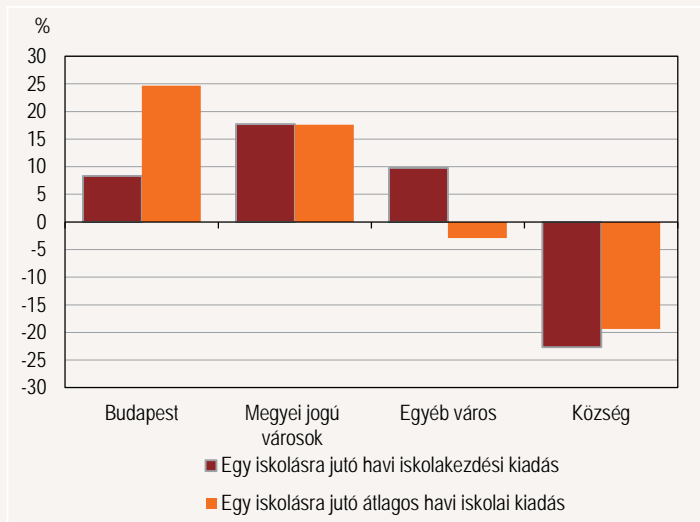
Iskolakezdési kiadások a szülő vagy gondviselő iskolai végzettsége és településtípus szerint

A háztartások iskoláztatási kiadásai különböznek a háztartás költségvetéséhez legnagyobb mértékben hozzájáruló szülő vagy gondviselő, azaz a referenciaszemély iskolai végzettsége szerint is. Ezek a különbségek a háztartások jövedelmi helyzetével függnek össze.

Az átlagosnál magasabb iskolai végzettségű referenciaszeméllyel rendelkező háztartások az átlagosnál többet költenek gyermekeik iskolába járására. A közép- vagy felsőfokú végzettségű szülővel, gondviselővel rendelkező háztartásokban egy gyermek iskolakezdésére 2014. augusztusban és szeptemberben kb. havi 19 ezer forintot fordítottak (ez kb. egyötöddel haladta meg az átlagos havi iskolai költségeket). Az alapfokú végzettségű szülők minden gyermekükre havi 13,1 ezer forintot költöttek, ami 20%-kal kevesebb az egy gyermekre jutó átlagos havi iskolai kezdési költségénél.

7. ábra

Egy iskolásra jutó havi iskolakezdési* kiadás az átlagos havi iskolai kiadás átlagától való eltérése, településtípus szerint, 2014

*Augusztusi és szeptemberi kiadások.

Településtípusonként is eltérnek a gyermekes háztartások iskolakezdési kiadásai. A városokban élők minden egyes iskolás gyermekükre 2014-ben az iskolaév kezdetén az átlagos kiadásoknál 8–18%-kal (havi 1,3–2,9 ezer forinttal) többet, a községekben élők 22%-kal (3,7 ezer forinttal) kevesebbet költöttek.

Összefoglalás

A szeptemberi iskolakezdés a háztartások számára jelentős kiadással jár. Azok a háztartások, akik költöttek gyermekük iskoláztatására, 2014. augusztusban és szeptemberben lényegesen többet fordítottak erre, mint egész évben havonta átlagosan, ami e két hónapban a családi költségvetést is az átlagosnál nagyobb mértékben terhelte meg. A tanév kezdetekor a háztartások iskoláztatási költsége 24,2 ezer, egész évben 15,7 ezer forint volt, iskolás gyermekenként pedig 16,2 ezer, illetve 10,8 ezer forint. A különbség szinte minden, az iskolakezdéshez köthető kiadási tételnél, valamint gyermekek számától függetlenül is jelentkezik. Minél több iskolás gyermeket nevel egy háztartás, annál kevesebbet tud áldozni minden egyes gyermeke iskolakezdésére: 2014-ben az egygyermekesek az átlagos kiadás 118,6, a kétgyermekesek a 85,8, a három és annál több gyermekesek a 60,2%-át. A gyermekenkénti iskoláztatási kiadások nagyságát meghatározza a háztartás jövedelmi helyzete: minél jobb körülmények között élnek, minél képzetlenebb a szülő, illetve minél nagyobb létszámú településen élnek, annál többet költenek gyermekeikre.

További információk, adatok (linkek):

[Ábrában használt rövidítések](#)

Elérhetőségek:

kommunikacio@ksh.hu

[Információs szolgálat](#)

Telefon: (+36-1) 345-6789

www.ksh.hu